перевірки бухгалтерської та фінансової звітності, документації та якості застави [4, с. 166].

Таким чином, використання зарубіжного досвіду з його адаптацією до вітчизняних реалій дозволить підвищити ефективність управління кредитним ризиком, вдосконалити існуючу систему ризик-менеджменту у банках України, створить умови для розвитку існуючих рейтингових агентств та кредитних бюро, які сприятимуть оптимізації управління системою кредитного ризику.

Список використаних джерел:

1. Катранжи Л. Л. Страхування як спосіб гарантування безпеки банківського кредитування/ Л .Л. Катранжи, Марина А. С. //*Економіка, управління та адміністрування* - 2020. - №1. - С.116-122. – URL: http://ema.ztu.edu.ua/article/view/200973/201064

2. Ніколаєнко Ю. В. Світовий досвід та сучасні тенденції у галузі управління кредитним ризиком / Ю. В. Ніколаєнко. // *Ефективна економіка*. - 2015. - № 11. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_53

3. Прилуцький А. М., Пахалюк Л. В. Споживче кредитування в Україні та його особливості. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. – URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7459

4.Христенко О. В. Теоретичні основи системи управління ризиками в діяльності банку/ О. В. Христенко, А. А. Федій // *Фінансовий простір* - 2018. - № 2. - С. 161-167.

УДК:336

Уманців Г. В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування

Київського національного

торговельно-економічного університету

Гнасько О. І.,

студентка 3 курсу

Київського національного

торговельно-економічного університету

Облікові та податкові наслідки псування цінностей підприємства під час карантину

В сучасних умовах, в яких опинилось людство внаслідок карантину, актуалізується питання ведення бізнесу. За даними проведених досліджень

Ukrainian Marketing Group спільно з українськими підприємцями, 29% компаній країни призупинили свою діяльність на період карантину, 6% повністю закрили свій бізнес [1]. МВФ прогнозує світовій економіці спад на три відсотки в поточному році, тоді як ще минулої осені розраховували, що вона виросте більше ніж на три відсотки [2, с. 77]. Кризова ситуація, яка склалась по всьому світу з березня 2020 року, призвела також до того, що ті підприємства, які не зупинили свою діяльність, все одно були вимушені піти на крайні міри, як, наприклад, звільнити частину співробітників. Практично усі суб'єкти господарювання, а особливо мікро- та малі підприємства різко втратили значну частину доходів.

Необхідно зупинитися на тому, що карантинні обмеження у внутрішніх та міждержавних сполученнях призвели до проблем реалізації продукції, особливо для тих підприємств, діяльність яких прямо пов'язана із використанням продуктів харчування, які швидко псуються, наприклад, молочні та м'ясні вироби, плодоовочева продукція. Перш за все, встановлення факту псування цінностей та подальшого їхнього списання вимагає проведення інвентаризації, яка, згідно постанови про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. №879, проводиться на день встановлення таких фактів [3]. За повнотою охоплення матеріальних ресурсів розрізняють інвентаризацію повну – охоплює всі засоби виробництва, сировину, матеріали тощо – та часткову – її здійснюють для забезпечення достовірності звітних даних, фінансової дисципліни, посилення боротьби з перевитратами [4, с.258]. Для списання цінностей за рахунок норм природного убутку необхідно враховувати, що за умов такого убутку товарно-матеріальних цінностей розуміють зменшення їх кількості унаслідок природної зміни фізико-хімічних або біологічних властивостей, однак за збереження якісних характеристик, саме тому в даному випадку не вдасться списати всю або частину зіпсованої продукції за норм природного убутку [5]. Однак під такі умови не підходить ситуація тих суб'єктів господарювання, при якій неможливість реалізації

продукції призвела до її залежалості і, відповідно, псування. Інакше кажучи, через негосподарські дії підприємця виникають понаднормові втрати, які, відповідно до принципу обачності бухгалтерського обліку, не можна віднести до природних факторів.

Разом з цим, важливою особливістю обліку зіпсованих цінностей на час карантину є облік товарів, що зіпсувались. Обов'язковим є нарахування «компенсуючих» податкових зобов'язань в періоді, в якому зіпсовані товари списують, на підставі п.п. «г» п. 198.5 ПКУ [6, 7]. Для визначення суми, на яку нараховуватимуться податкові зобов'язання, необхідно виділити вартість тих товарів та послуг, що використовувались для виготовлення зіпсованої продукції, і які були придбані у підприємців-платників ПДВ, із її собівартості. Для платників «компенсуючих» ПЗ при обліку зіпсованих цінностей позитивним чинником для розрахунку витрат є те, що, наприклад, послуги власних допоміжних виробництв, заробітна плата та нарахування з неї, амортизація, розподілені загальновиробничі витрати, не підпадають під нарахування податкових зобов'язань.

Так як наднормові витрати від псування цінностей не включаються до первісної вартості запасів, відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», вони списуються на витрати звітного періоду на рахунку 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей», передбаченого Планом рахунків бухгалтерського обліку, або на позабалансовому рахунку 072 «Невідшкодовані недостачі та втрати від псування цінностей», якщо списана готова продукція передається спеціалізованим підприємствам для зберігання, утилізації або знищення. Також з появою особливих умов оподаткування зіпсованих цінностей на час карантину стикнулись суб'єкти господарювання, які реалізують сільгосппродукцію, яка тільки починає псуватись, за заниженими цінами. Згідно з п. 188.1 ПКУ, підприємству при продажі сільгосппродукції за зниженою ціною доведеться нараховувати податкові зобов'язання не нижче ціни продажу звичайної сільгосппродукції, а також скласти 2 податкових накладні – першу на постачання у межах договору купівлі-продажу із

постачальником, якщо він є платником ПДВ, а другу на різницю між розміром звичайної ціни постачання і фактичної ціни постачання [8].

Отже, проаналізувавши динаміку діяльності українських підприємств на час карантину, можна зробити висновок, що нормативні документи надають актуальну і повну інформацію та вказівки відносно обліку зіпсованих цінностей, а основним завданням бухгалтера та керівника підприємства залишається моніторинг тенденцій ринку, а також вчасне проведення повної або часткової інвентаризації запасів.

Список використаних джерел:

1. Бізнес на карантині: статистика від Опендатабот. URL: https://news.dtkt.ua/society/economics/61843

2. Економічні наслідки пандемії COVID-19 для підприємств України. І. Федулова, М. Джулай // Вісник КНТЕУ. – 2020. – №4. – с. 74–91.;

3. Положення про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань, затверджений наказом Міністерством фінансів України від 02.09.2014 р. №879. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text;

4. Фінансовий облік: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / Л.В.Нападовська, А.В. Алексєєва, О.А. Бакурова та ін.; за заг. ред. Л.В. Нападовської. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 700 с.;

5. Списання зіпсованої продукції через неможливість її реалізації в період карантину. URL: https://balance.ua/news/post/spisanie-isporchennoj-produkcii-iz-za-nevozmozhnosti-ee-realizacii-v-period-karantina;

6. «Умовні» ПЗ за п. 198.5 ПКУ (при неоподатковуваному/негосподарському використанні). URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/august/issue-64/article-20410.html;

7. Розділ V Податкового Кодексу України. Податок на додану вартість. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text;

8. Втрати сільгосппродукції. URL: https://www.cpau.kiev.ua/topics/vtrati-sil-gospprodukciyi.